

בש"פ 7738/17 - מדינת ישראל נגד יצחק אברגיל, אברהם רוחן, שמעון סבח, עופר בודהנה, יוסף לוי

בבית המשפט העליון

בש"פ 7738/17

כבוד השופט מ' מזוז
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נגד

המשיבים:
1. יצחק אברגיל
2. אברהם רוחן
3. שמעון סבח
4. עופר בודהנה
5. יוסף לוי

בקשה תשיעית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"ו בתשרי התשע"ח (16.10.2017)

בשם המבקשת: עו"ד יעל שרף; עו"ד מיכל מזור

בשם המשיב 1: עו"ד שמשון וייס

בשם המשיב 2: עו"ד אבי כהן

בשם המשיב 3: עו"ד גלאון קפלינסקי; עו"ד ליגל יחזקאל

בשם המשיב 4: עו"ד אבי בניה

בשם המשיב 5: עו"ד אהרון רוזה

עמוד 1

החלטה

1. בקשה להארכת מעצרו של המשיבים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) ב- 150 ימים החל מיום 13.10.2017 (המשיב 2) ומיום 14.10.2017 (יתר המשיבים), או עד למתן פסק דין בתפ"ח 24984-07-15 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.
2. ביום 13.7.2015 הוגש נגד המשיבים ו- 13 נאשמים נוספים כתב אישום רחב יריעה הכולל 13 אישומים שעניינם עבירות חמורות שבוצעו במסגרת פעילותו של ארגון פשיעה בינלאומי, בראשו עמד המשיב 1, בפרשה שזכתה לכינוי "פרשה 512". פרטי האישומים תוארו בהרחבה בהחלטות קודמות של בית משפט זה (ראו ההחלטה בבש"פ 8806/16 מיום 28.11.2016) ואין צורך לחזור ולפרטן כאן. אזכיר בקצרה כי בהתאם למיוחס להם בכתב האישום, היו ראשי ארגון הפשיעה וחבריו מעורבים בין היתר בביצוע 3 עבירות רצח וכן בניסיונות לביצוע רצח של גורמים עברייניים עמם חברי הארגון היו מסוכסכים, ניסיונות אשר הביאו גם לפציעתם ולמותם של חפים מפשע; עבירות של סחר, ייצוא, ייבוא והספקה של סמים בהיקפים גדולים מאוד של מאות מיליוני ₪; עבירות אלימות חמורות אחרות; רכישה והחזקה של אמצעי לחימה וכן עבירות מס ועבירות של הלבנת הון. אשר לחמשת המשיבים בהליך זה:
 - למשיב 1 מיוחסות עבירה של עמידה בראש ארגון פשיעה ועבירות נוספות שבוצעו במסגרתו, שעיקרן: 4 עבירות רצח, וכן עבירות של ניסיון רצח; סחר בינלאומי והספקה של סמים בהיקפים גדולים מאוד; עבירות אלימות חמורות; עבירות מס ועבירות של הלבנת הון.
 - למשיב 2 מיוחסות עבירה של ניהול ומימון פעילות במסגרת ארגון פשיעה וכן 3 עבירות רצח; ניסיון רצח; ייצוא, ייבוא, מסחר והספקה של סמים בהיקפים גדולים מאוד; עבירות אלימות חמורות; עבירות מס ועבירות של הלבנת הון.
 - למשיב 3 מיוחסות 3 עבירות רצח; וכן עבירה של ניסיון רצח ועבירות אלימות חמורות אחרות.
 - למשיבים 4 ו-5 מיוחסות 3 עבירות רצח וכן עבירות אלימות חמורות במסגרת ארגון הפשיעה.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה להארכת מעצרו של המשיבים עד לתום ההליכים, בה נטען לקיומן של ראיות לכאורה לביסוס העבירות בהן הם מואשמים וכן לקיומן של עילות מעצר כנגדם. מכאן ואילך התנהלה התדיינות עניפה בעניינה של הבקשה. בתמצית יצוין, כי ביום 27.3.2017 הסכים המשיב 1 לבקשה למעצרו עד תום ההליכים. גם המשיב 2 הסכים בתחילה למעצרו עד תום ההליכים בשל היותו אסיר, ברם בסיום מאסרו, ביום 7.9.2016, הגיש בקשה לעיון חוזר. לאחר שהוגש תסקיר בעניינו, הורה בית המשפט המחוזי, בהחלטה מיום 11.1.2017, על מעצרו של המשיב 2 עד תום ההליכים נגדו. בקשה נוספת לעיון חוזר שהגיש המשיב 2 נדחתה בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 17.9.2017, וערר שהוגש עליה נדחה לאחרונה ממש (8.10.2017) על ידי בית משפט זה (בש"פ 7371/17). ביום 2.5.2016 הורה בית המשפט המחוזי גם על מעצרו של המשיבים 3 ו-4 עד תום ההליכים נגדם, ועררים שהוגשו על החלטה זו נדחו (בש"פ 4398/16 ובש"פ 4212/16, בהתאמה). אשר למשיב 5, החלטה המורה על מעצרו עד תום ההליכים נגדו ניתנה ביום 12.7.2016, וערר שהוגש עליה לבית משפט זה נדחה (בש"פ 6197/16).
4. משעה שחלפו תשעה חודשים מעת שהוגש כתב האישום ומשפטם של המשיבים טרם הסתיים נדרש בית משפט זה להאריך את מעצרו מספר פעמים, לתקופות שונות (בש"פ 2865/17; בש"פ 4078/16; בש"פ 5340/16; בש"פ 6446/16; בש"פ 6623/16; בש"פ 7912/16; בש"פ 8806/16; בש"פ 70/17; בש"פ 2853/17; בש"פ 3804/17).

ובש"פ 1467/17).

הבקשה האחרונה להארכת מעצרם של המשיבים נדונה ביום 5.7.2017. מעצרם של המשיבים 1 ו-2 הוארך בו ביום, בהסכמתם, ב- 100 ימים, ואילו מעצרם של המשיבים 3, 4, ו-5 הוארך אף הוא ב- 100 ימים בהחלטה של בית משפט זה מיום 17.7.2017 (בש"פ 5008/17).

5. אשר למהלך הדיונים בתיק העיקרי. פתיחת המשפט התעכבה, בין היתר, נוכח ההיקף יוצא הדופן של חומרי החקירה ומחמת עניינים הקשורים בייצוגם של הנאשמים. ביום 9.8.2016 הוחלט כי שמיעת הראיות תחל ביום 1.1.2017 ויתקיימו 3 ימי דיונים בשבוע, ובהמשך תישקל האפשרות לקיים אף 4 ימי דיונים בשבוע, עד לסיום ההליך. בשל סוגיות הקשורות בייצוגו של המשיב 1 נדחה מועד תחילת שמיעת הראיות ליום 5.2.2017, אך מכאן ואילך התקיימו דיוני הוכחות רציפים. עד כה נשמעו 15 עדי תביעה, כאשר פרשת התביעה נשמעת 3 פעמים בשבוע ולעתים אף מיום ליום. עדותם של שני עדי מדינה הסתיימה, וכעת נשמעת, במסגרת חקירה נגדית, עדותו של עד מדינה שלישי. אך הדרך לסיום המשפט עוד ארוכה.

6. כעת מונחת לפני כאמור בקשת המדינה להארכת מעצרם של המשיבים. במסגרת הבקשה נטען, בתמצית, כי הארכת המעצר מתחייבת נוכח מסוכנותם הרבה של המשיבים, הנלמדת מחומרת העבירות המיוחסות להם, במסגרת פעילותו של ארגון פשיעה רב זרועות, וכן מעברם הפלילי המכביד. עוד מוסיפה המדינה, כי קיים חשש להימלטותם של המשיבים מן הדין ולשיבוש מהלכי משפט, נוכח העונשים הכבדים הצפויים להם, ועל רקע עובדות כתב האישום המלמדות כי למשיבים "תשתית ואמצעים" המאפשרים הימלטות כאמור. לאור זאת, ובשים לב לנסיבות המיוחדות של התיק ולשלב בו מצוי המשפט, מבקשת המדינה להאריך את מעצרם ב- 150 ימים.

7. בדיון לפני הדגישו באות כוח המדינה כי מדובר בתיק חסר תקדים בהיקפו, אשר מתנהל ברציפות, לפחות 3 דיונים בשבוע, ולעתים "מיום ליום" ממש. כעת נשמעת עדותו של עד מדינה שלישי (מתוך שישה עדי מדינה). כן הודגש, כי חרף קיומו של הבדל מסוים בין המעשים המיוחסים למשיב 1 לבין אלו המיוחסים למשיבים האחרים (ובפרט למשיבים 4 ו-5), עדיין הם כולם בעלי "מעורבות עמוקה במעשי רצח" ועבר פלילי מכביד, כך שמסוכנותם רבה ביותר. לטענת המדינה, יש בעובדה שהמשיבים 1, 2, ו-4 ריצו ממילא עונשי מאסר בחלק ניכר של תקופת מעצרם בתיק זה, כדי לצמצם את הפגיעה בחירותם במסגרתו. עוד נטען, כי כל עדי המדינה בתיק הינם רלבנטיים לפעילות ארגון הפשיעה, ומשכך עדותם רלבנטית לגבי כל אחד מהמשיבים, וכי קיים בענייננו חשש ממשי גם מפני שיבוש הליכים נוכח יכולות הארגון כפי שהן עולות מכתב האישום. כמו כן ביקשה המדינה להגיש חומר מודיעיני חסוי לחיזוק החשש לשיבוש הליכי משפט מצד המשיבים. באי כוח המשיבים התנגדו לכך, בעיקר בנימוק כי לא נמסרה להם פראפרזה לגבי החומר ואף לא צויין בבקשת המעצר שבכוונת המדינה להגיש חומר כזה. קיבלתי את החומר המודיעיני לידיי תוך שהודעתי לצדדים כי אחליט אם לעיין בו ולהסתמך עליו במסגרת החלטתי בבקשה.

8. מנגד, ביקשו באי כוח המשיבים, כל אחד על פי דרכו, לשכנע כי הגיעה השעה לשקול המרת מעצר המשיבים למסגרת של מעצר בפיקוח אלקטרוני.

בא כוח המשיב 1 טען כי אמנם אין לו כל טרזניה על קצב ניהול ההליך, וכי זה מתנהל במהירות וביעילות תוך שיתוף פעולה מלא של הסנגורים. ברם, לטענתו מדובר בחוסר הגינות שלטונית כאשר מבוקש מעצר מתמשך בגין עבירות משנת 2003. כן נטען כי בחירתה של המדינה להעמיד לדין 18 נאשמים יחדיו באותו תיק גורמת בהכרח להתארכות ההליכים, למרות שיתוף פעולה מלא מצד באי כוח הנאשמים בתיק, אשר ויתרו על העדתם של עדים רבים שעדותם אינה שנויה במחלוקת.

בא כוח המשיב 2 טען כי מרשו מואשם בחלק מהאישומים בלבד, ועברו הפלילי איננו מכביד. בנוסף, טען בא כוח המשיב 2 כי התיק "קרט ראייתית" וכי מדובר ב"תיק חלש" ללא ראיות אובייקטיביות. כן נטען להיעדר חשש לשיבוש הליכים בעניינו, שכן שני עדי המדינה הרלבנטיים למרשו כבר העידו. לטענתו, העובדה שצפויים להעיד עוד כ-250 עדים, שרובם אינם רלבנטיים למשיב 2, כמו גם העובדה שמסוכנותו פחותה עקב מחלתו, מצדיקות בחינת האפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. זאת בייחוד שעה שחלק ניכר מהנאשמים בתיק כבר שוחררו למעצר כאמור.

אשר למשיב 3, בא כוחו טען למעורבותו המצומצמת בעבירות, שעיקרה בהעברת מטען החבלה במסגרת האישום שעניינו ניסיון ההתנקשות השני ביריב הארגון (זאב רוזנשטיין), וביקש להורות על עריכת תסקיר שיבחן את אפשרות מעצרו באיזוק אלקטרוני. לטענתו, העובדה שנאשמים אחרים בעלי מעורבות מרכזית יותר שוחררו לחלופות מעצר, מלמדת כי כך ראוי גם למשיב 3, אשר סובל מבעיות רפואיות קשות; החשש להימלטותו הינו קלוש; ועד המדינה היחיד הרלבנטי שנותר בעניינו מעיד בימים אלו. לדבריו, המשפט אמנם מתנהל ביעילו אך למרות זאת הוא צפוי להימשך עוד זמן רב.

בא כוחו של המשיב 4 טען גם הוא למעורבות מצומצמת של מרשו בביצוע העבירות, אשר התמצתה לדבריו אך בשינוע מטען החבלה האמור, וביקש להורות על עריכת תסקיר בעניינו, אשר יבחן את אפשרות מעצרו בפיקוח אלקטרוני. כן נטען, כי אין עוד חשש לשיבוש הליכים מצדו של המשיב 4, שכן עד המדינה היחיד הרלבנטי לגביו כבר העיד.

בא כוחו של המשיב 5 טען כי החשש להשפעה על עדים אינו רציני, שכן חלק מהנאשמים ממילא משוחררים ועדי המדינה מצויים במקומות מוגנים. כמו כן, לדבריו, כבר נסתיימה העדתם של עדי המדינה הרלבנטיים לעניינו. עוד נטען כי הסיבה היחידה שהמשיב 5 נותר במעצר, בעוד נאשמים אחרים בעלי מעורבות דומה שוחררו למעצר בפיקוח אלקטרוני נעוצה בעבירות אחרות שביצע המשיב 5 לאחר מועד העבירות מושא כתב האישום, שאינן קשורות לפרשה הנידונה.

יצוין לבסוף, כי באי כוח המשיבים ביקשו להסתמך על ההחלטה בהארכת המעצר האחרונה של השופטת א' חיות בבש"פ 5008/17, אשר ממנה עולה, לטענתם, כי בתום העדת עדי המדינה הרלבנטיים תידרש בחינה מחודשת של המשך מעצרו של המשיבים, ובעיקר משיבים 4 ו-5.

בתשובה לטענות המשיבים, הבהירה המדינה כי כל שהשתנה מאז הארכת המעצר האחרונה הינו האצת קצב התקדמות המשפט, וכי טענות המשיבים נעות סביב שאלת שיבוש הליכים תוך התעלמות מסוגיית מסוכנותם של המשיבים ומהחשש להימלטותם מן הדין. כן הובהר, כי הטענות בדבר אפליה ביחס לנאשמים אחרים כבר נידונו בעבר ונדחו על ידי בית המשפט, מטעמים שצוינו בהחלטותיו.

דיון והכרעה

9. לאחר בחינה ועיון הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל ביחס לכל המשיבים.

10. אקדים ואעיר כי בטיעוני חלק מבאי כוח המשיבים, כמפורט לעיל, הם ביקשו להרחיב את היריעה בטענות שאין מקומן בהליך זה. כך, מקומן של טענות בדבר כרסום בתשתית הראייתית, בהסתמך על העדויות שכבר נשמעו בפני הערכאה הדיונית, איננו במסגרת דיון בבקשה להארכת מעצר אלא במסגרת הליך של בקשה לעיון חוזר בפני בית משפט קמא. הוא הדין באשר לטענות אפליה אל מול נאשמים אחרים בכתב האישום לגביהם הוחלט על העברה למסגרת של מעצר בפיקוח אלקטרוני. טענות שלמעשה כבר נדונו והוכרעו בהחלטות קודמות.

11. כידוע, במסגרת בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים על בית המשפט לבחון את קצב התקדמות ההליך ולאזן בין זכויות הנאשם לבין הצורך בשמירת שלום הציבור ותקינות ההליך המשפטי. במסגרת זו על בית המשפט לתת דעתו, בין היתר, לאופי העבירות המיוחסות לנאשם ולמידת המסוכנות הנשקפת ממנו, כמו גם לעוצמת עילות המעצר הסטטוטוריות לפי סעיף 21 לחוק המעצרים המתקיימות בנאשם (בש"פ 82/16 מדינת ישראל נ' עלא דין (31.1.2016); בש"פ 2607/17 מדינת ישראל נ' פלוני (6.4.2017); ובש"פ 4733/17 מדינת ישראל נ' אגבאריה (15.6.2017)).

12. בענייננו, העבירות בהן מואשמים המשיבים הינן עבירות חמורות ביותר, ומצביעות על המסוכנות הרבה הנשקפת מכל אחד ואחד מהם. כזכור, למשיבים מיוחסים מעשים קשים שבוצעו במסגרת ארגון פשיעה רב זרועות, ובכלל זאת מעשי רצח וניסיונות לביצוע רצח של גורמים עברייניים עמם חברי הארגון מסוכסים, אשר הביאו למותם ולפגיעתם של אזרחים חפים מפשע. בהקשר זה אדגיש, כי הטענות בדבר מעורבות "שולית" של מי מהמשיבים אינן מתיישבות עם עובדות כתב האישום, ובפרט עובדות האישום הרביעי, ומשכך אין בידי לקבלן. למשיבים כולם מיוחסות בין היתר עבירות רצח. לכך יש להוסיף כי למשיבים כולם עבר פלילי משמעותי המגביר את המסוכנות הנשקפת מהם.

13. כפי שכבר נפסק לא פעם -

"רק במקרים נדירים ביותר ויוצאי דופן, ניתן יהיה להסתפק בחלופה למעצרו של מי שמואשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, שהיא החמורה שבעבירות. מטבע הדברים, אדם המסוגל לבצע רצח, מסוכן הוא לביטחון הציבור, וקשה ביותר להפריך חזקת מסוכנות זו. אדם שאינו בוחל אף בפגיעה בערך הבסיסי והאוניברסאלי של קדושת החיים, אינו ראוי לאמון שהחברה נותנת באדם המשוחרר בערובה - שיקיים את תנאי שחרורו. מקום בו לכאורה הנאשם רצח אדם - אין להניח כי צווי בית המשפט יהיה בהם להטיל עליו מורא. את הסיכון מפניו של הנאשם שפגע בערך הנעלה מכל הערכים - יש להטיל על הנאשם ולא על סביבתו. זאת ועוד, אדם הנאשם בעבירה שדינה מאסר עולם חובה, אף אינו נתון למוראו של עונש נוסף בגין עבירות שיבצע בעת היותו משוחרר בתנאים. משיודע הנאשם כי אם יורשע, דינו לכלות ימיו בין כתלי בית הסוהר - ספק רב אם יש דבר שירתיעו מלחזור על מעשיו כדי להימלט מן הדין או למען מטרה אחרת" (בש"פ 2646/97 עודה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 526, 527-528 (1997))

כן ראו: בש"פ 6910/13 מדינת ישראל נ' קבלאן, פסקה 17 (17.10.2013); בש"פ פֶּטֶר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (17.6.2013); בש"פ 3517/14 מדינת ישראל נ' ג'ורבאן, פסקה 13 (25.05.2014); ובש"פ 2674/17 מדינת ישראל נ' גילאוי, פסקה 12 (27.3.2017); בש"פ 4755/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (14.6.2017); ולבסוף בבש"פ 5008/17 הנזכר לעיל, בעניינם של המשיבים דן (שם בפסקה 8)).

14. מעבר למסוכנות הקשה, שקשה להפריז בחומרתה, שהיא עילת המעצר העיקרית בענייננו, קיים בענייננו, בנוסף, גם חשש ממשי להימלטות מן הדין, נוכח התשתיות והאמצעים של הארגון כארגון פשיעה בינלאומי, כפי שהם עולים מכתב האישום, ולאור העונשים החמורים להם צפויים המשיבים, אם יורשעו בדין. בנוסף קיים גם חשש לשיבוש מהלכי משפט, במובן של חשש להשפעה או פגיעה בעדים, אשר אינו נמוג אך בשל סיוע העדתם של חלק מעדי המדינה. ביתר שאת אמורים הדברים לאור הבהרת המדינה כי עדויותיהם של כל עדי המדינה רלבנטיות לכל המשיבים, ומכל מקום עדיין צפויה עדותם של עדים רבים נוספים.

15. אשר לקצב התקדמות ההליך העיקרי. עסקינן בפרשה מורכבת ורחבה, חסרת תקדים בהיקפה, אשר מטבע

הדברים נדרש זמן רב לבירורה. אף שחלו עיכובים בתחילת הדרך, אין חולק כי משהחלו דיוני ההוכחות בתחילת חודש פברואר 2017, הם מתקיימים בקצב אינטנסיבי ומהיר, וניכר כי המותב הדין בתיק, בשיתוף פעולה של התביעה וההגנה, עושה מאמץ על מנת לקדמו במהירות האפשרית.

16. בנוסף, כפי שכבר צוין לעיל, בעניינו של המשיב 2, דחה בית משפט זה אך לאחרונה ערר שהגיש על החלטת בית המשפט המחוזי לדחות את בקשתו לעיון חוזר במעצרו עד תום ההליכים (בש"פ 7371/17). בהחלטתו מיום 8.10.2017 עמד בית משפט זה (השופט ע' פוגלמן) למעשה על כל הטענות שהעלה המשיב בפנינו. בית המשפט דחה בין היתר את טענות המשיב 2 לענין כרסום בתשתית הראייתית ובאשר לשינוי בנקודת האיזון בחלוקה הזמן לענין המשך המעצר. כן נקבע כי אין במצבו הרפואי של המשיב 2 כדי להצדיק, בשלב זה, הקלה בתנאי מעצרו. זאת, משלא בוססה טענתו בדבר החמרה במצבו מאז שניתנו ההחלטות הקודמות בעניינו, כאשר מנגד נמצא כי שירות בתי הסוהר ערוך לספק את הטיפול הדרוש לו. לא שוכנעתי כי יש עילה לסטות מקביעות אלו בחלוקה 10 ימים בלבד מאז ניתנו.

17. אכן, הארכת מעצר למשך 150 ימים, כבקשת המדינה בעניינו, הינה הארכה חריגה, אשר צריכה להיעשות בזהירות רבה ובמשורה. ואולם החוק מאפשר הארכה לפרק זמן זה, ושוכנעתי כי המקרה דן נמנה באופן מובהק על סוג המקרים אשר מצדיקים הארכה כאמור, אליו כיוון המחוקק בסעיף 62(ב) לחוק המעצרים, בהתייחסו ל"סוג העבירה, מורכבותו של התיק או ריבוי של נאשמים, עדים או אישומים" (ראו גם: בש"פ 6072/15 מדינת ישראל נ' דלו (24.9.2015); בש"פ 2559/15 מדינת ישראל נ' חזן (19.4.2015); בש"פ 4354/17 מדינת ישראל נ' פלוני (28.5.2017)).

18. לבסוף ראוי לציין כי משיבים 1, 2 ו-4 ריצו עונשי מאסר בחלק ניכר מתקופת מעצרו, דבר המצמצם את הפגיעה בחירות הכרוכה במעצרו.

19. בשולי הדברים אציין כי לא ראיתי צורך להיזקק לחומר המודיעיני החסוי שביקשה המדינה להגיש, שכן אני סבור שדי בחומר הגלוי לבסס את הארכת המעצר כמפורט לעיל.

20. סוף דבר: אני נעתר לבקשה. מעצרו של המשיבים כולם מוארך בזה ב-150 ימים, החל מיום 13.10.2017 (המשיב 2) ומיום 14.10.2017 (יתר המשיבים), או עד למתן פסק דין בתפ"ח 24984-07-15 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ח בתשרי התשע"ח (18.10.2017).

שׁוֹפֵט